

(۱)
جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت و امنیت امومی
معاونت بهداشت

(۲)
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
اداره اسناد ازاسناد
دفتر ساخت و تعمیر مساجد

شیوه نامه مراقبت و کنترل بیماری کرونا ویروس در مدارس سال

۱۴۰۱-۱۴۰۲

با تأکید بر واکسیناسیون و پاسخ سریع به احتمال اپیدمی یا طفیان بیماری در مدرسه

نسخه ۱۰

دکتر کمال حیدری

معاون بهداشت

وزارت بهداشت درمان آموزش پزشکی

دکتر صادق ستاری فرد

معاون تربیت بدنی و سلامت

وزارت آموزش و پرورش

شیوه نامه مراقبت و کنترل بیماری کرونا ویروس در مدارس سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱

با تأکید بر واکسیناسیون و پاسخ سریع به احتمال اپیدمی یا طغیان بیماری در مدرسه

نسخه ۱۰

دکتر ابراهیم ریبیسی ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران:

همه الزامات برای بازگشایی به موقع مراکز آموزشی مورد توجه قرار گیرد؛ هیچ بهانه‌ای نباید مانع از برگزاری حضوری کلاس‌های آموزشی شود. همچنین در فرمایشات ریاست محترم جمهور در صد و یکمین جلسه ستاد ملی کرونا در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۵، تأکید شده که وزارت خانه‌های آموزش و پرورش، فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موظف به بازگشایی و حضوری کردن کلاس‌ها هستند.

بر مبنای بند ۳-۲ مصوبات ۱۰۲ جلسه ستاد ملی کرونا در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۵ وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم تحقیقات و فناوری با حفظ و رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی ابلاغی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی نسبت به بازگشایی کلیه مراکز آموزشی، مدارس و دانشگاه‌ها اقدام و امتحانات کلیه مراکز آموزشی و آموزش عالی به صورت حضوری برگزار گردد.

مقدمه:

در بازگشایی‌ها، مدارس به عنوان یکی از مهمترین اماکن تجمعی می‌باشد. فراهم کردن شرایط لازم برای حفظ سلامت فرهنگیان، دانش آموزان و سایر کارکنان (حدود ۱۵ میلیون نفر جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند) در راستای کاهش مواجهه و قطع زنجیره تماس بیماری کووید ۱۹، از اهمیت بالایی برخوردار است. برای حصول به این نتیجه ضرورت دارد علاوه بر رعایت اصول بهداشتی، شرایطی از طریق رعایت فاصله ایمن^۱، برای کاهش مواجهات، متناسب با سطح اضطرار و درجه اهمیت فعالیت آموزشی و مهارتی و همچنین واکسیناسیون دانش آموزان و کادر مدرسه در نظر گرفته شود.

توجه به پیشگیری از تجمعات در فضاهای بسته با تهویه نامناسب، رعایت فاصله ایمن در تمام شرایط از موارد قابل توجه در بازگشایی مدارس است و کماکان رعایت بهداشت فردی به ویژه شستشوی مرتب و صحیح دست‌ها مدرسه، مورد تأکید این شیوه نامه می‌باشد.

لازم به ذکر است که اصول کلی پیشگیری از کرونا و مشارکت همگانی دانش آموزان و کارکنان کماکان به قوت خود باقیست:

- واکسیناسیون همگانی بر مبنای مصوبات ستاد ملی کرونا
- رعایت بهداشت فردی به ویژه شستشوی مرتب و صحیح دست‌ها
- رعایت فاصله‌ای ایمن (ترجیحاً در کلاس‌ها روی هر نیمکت حداقل دو نفر نشسته باشد و بدین منظور می‌توان از دیگر فضاهای مدرسه از جمله: فضاهای کلاس/نمازخانه/کتابخانه/غذاخوری/سالن ورزشی و ... استفاده کرد.)
- استفاده از ماسک بر مبنای مصوبات ستاد ملی کرونا و رعایت بهداشت تنفسی
- تهویه مناسب
- پرهیز از تجمعات و دوره‌می در فضاهای بسته‌ی بدون تهویه مناسب
- خودداری از انتشار شایعات

اصول پایه

- تشكيل کميته سلامت مدرسه (با حضور مدير مدرسه، نماینده معلمین، مراقب سلامت مدرسه رابط بهداشت مدرسه، نماینده انجمن اولیا و مربيان، نماینده دانش آموزان)
- انجام ارزیابی دوره ای مدرسه مطابق چک لیست و اقدام برای رفع مغایرت ها براساس خودکنترلی و خوداظهاری
- انجام مراقبت سندرومیک برای همهی افرادی که تحت هر عنوان (معلم، دانش آموز، والدین و ...) وارد مدرسه می شوند الزامي است.
- توجه به برنامه های آموزش سلامت و رعایت بهداشت فردی برای دانش آموزان و مخاطبان
- پایش و مراقبت از سلامت دانش آموزان توسط مراقب سلامت / رابط سلامت
- آموزش نیروهای خدماتی و نظارت بر عملکرد آنها به منظور اجرای دقیق برنامه مدون بهداشتی و گندزدایی مدرسه
- داشتن ارتباط و تعامل با مخاطبان و مسئولان نظارتی / مدیریتی مافوق برای هرگونه فعالیت های اطلاع رسانی و اصلاحی
- تهیه و ثبت گزارشات برای پیگیری و رصد نظام مراقبت در مقابل کرونا طبق دستورالعمل های ابلاغی
- پیگیری و تأکید بر واکسیناسیون کامل همه کارکنان اداری، آموزشی، خدماتی و دانش آموزان مدرسه مطابق مصوبات ستاد ملی کرونا
- همکاری با ناظران بهداشتی مراکز خدمات جامع سلامت
- همکاری انجمن اولیاء و مربيان برای دادن اطمینان خاطر به خانواده ها و ترغیب آنها به رعایت اصول بهداشت فردی و توجیه خانواده ها برای نفرستادن دانش آموزان علامت دار به مدرسه
- تعامل با اولیاء و اطلاع رسانی درخصوص نحوه برگزاری آموزش های حضوری و شرایط حضور دانش آموزان در مدرسه
- حضور دانش آموزان در کلاس ها با رعایت فاصله ایمن
- کاهش حتی الامکان مواجهات مستقیم کارکنان و دانش آموزان
- اجتناب از هرگونه تجمع در مکان های بسته با تهویه نامناسب
- تخلیه کامل کلاس ها و باز کردن درب ها و پنجره ها برای تهویه در زنگ تفريح
- در مناطقی که از نظر آب و هوایی مساعد هستند، بهره برداری از فضای حیاط با رعایت استانداردهای بهداشت محیط، می تواند یکی از راهکارهای برگزاری کلاس ها باشد.
- در صورت فعل بودن سرویس ایاب و ذهاب دانش آموزان و کارکنان به شرط واکسینا سیون راننده، تعداد افراد با توجه به ظرفیت مجاز خودرو می باشد.
- در قسمت های عمومی از جمله نمازخانه، سلف سرویس، کارگاه ها و مسیر ورود و خروج حتی الامکان فاصله ایمن رعایت شود.
- فعالیت های ورزشی فرهنگی در فضاهای بسته، با رعایت فاصله و تهویه مناسب بلامانع است.
- فعالیت مدارس شبانه روزی واجد خواهگاه، طبق دستورالعمل مربوطه است.
- ارائه خدمات آموزشی در مدارس استثنائی، پیش دبستانی و ابتدایی بدليل قرار گرفتن این دانش آموزان در شرایط گروه های آسیب پذیر با توجه به رعایت نکات بهداشتی و با دقت بیشتری انجام شود. فعالیت توانبخشی مدارس استثنائی با رعایت شیوه نامه بهداشتی مراکز خدماتی و درمان بلامانع است.

غربالگری، مراقبت و بازگشت به مدرسه:

غربالگری دانش آموزان و کارکنان مدارس در همه گیری کووید-۱۹

- آموزش لازم به والدین برای آگاهی و متعهد شدن آنها در مورد عدم حضور دانش آموز مبتلا یا مشکوک به بیماری واگیر به مدرسه انجام شود.

- مراقب سلامت مدرسه/ رابط بهداشت، لازم است آموزش ببیند تا در صورت مشاهده علائم مشکوک به بیماری یا دانستن سابقه تماس در بین دانشآموزان و کارکنان، اقدامات بهداشتی ذیل را انجام دهند.
- دانش آموزان علامت دار را شناسایی کرده و پس از اطلاع به والدین به نزدیک ترین مرکز خدمات جامع سلامت معرفی نماید.
- مدرسه برنامه مشخصی برای ارزیابی دانش آموزان و کارکنان و جداسازی افراد بیمار و مشکوک داشته باشد.

نحوه مراقبت و برخورد با افراد مشکوک یا مثبت و افراد در معرض تماس:

بهتر است در شناسایی فرد مشکوک و مبتلا در مدرسه و معرفی به مرکز خدمات جامع سلامت منتخب، با ادارات آموزش و پرورش و مرکز بهداشت شهرستان از پیش هماهنگی لازم انجام شود.

فرد مشکوک و یا مبتلا:

همه افراد علامت دار (تب دار و ...) اعم از دانش آموز، کادر اجرایی، آموزشی، خدماتی و سرویس مدرسه لازم است شناسایی و اقدامات زیر متعاقباً برای ایشان انجام گیرد.

- فرد مشکوک بلافاصله از سایرین جدا (با رعایت دستورالعمل‌های آموزش و پرورش برای دانشآموزان: اطلاع به والدین و ...) و به مرکز منتخب خدمات جامع سلامت معرفی شوند.
- این افراد تا تعیین تکلیف توسط پزشک مرکز، حق ورود به مدرسه را ندارند. افراد مشکوک اعم از دانش آموزان و یا کارکنان از شروع علائم به مدت ۵ روز قرنطینه شوند. این مدت با نظر پزشک قابل افزایش می‌باشد که باید به تأیید پزشک مراکز جامع خدمات سلامت برسد.

پیشگیری و کنترل کووید ۱۹ در مدرسه:

الف. سلامت محیط کار

- اصول بهداشت و حفاظت فردی به طور جدی رعایت شود.
- از دست دادن، روبوسی و بغل کردن یکدیگر پرهیز شود.
- استفاده از ماسک براساس مصوبات ستاد ملی کرونا برای همه افراد الزامی است و نحوه استفاده صحیح از آن توصیه و آموزش داده شود.
- دانش آموزان از ماسک مناسب سن خود مطابق مصوبات ستاد ملی کرونا استفاده کنند.
- همه افراد ملزم به استفاده از وسایل شخصی هستند.
- مدرسه باید دستورالعمل‌های شستشوی مرتب و مکرر دست با آب تمیز و صابون مایع و استفاده از محلول الكل یا ژل ضدغونی‌کننده دست را برای معلمان، کارکنان و دانشآموزان اعمال کند. ژل یا محلول با پایه الكل ضدغونی‌کننده دست در همه کلاس‌های درس قرار داده شود.
- نیروهای خدماتی در هنگام نظافت باید از لباس حفاظتی، ماسک و دستکش استفاده کنند.
- هنگام عطسه یا سرفه کردن از دستمال کاغذی استفاده شود. در صورت عدم دسترسی به دستمال کاغذی در هنگام سرفه/عطسه، از قسمت داخلی آرنج موقع سرفه و عطسه استفاده شود.
- از تماس دست‌ها با چشم، بینی و دهان قبل از شستن یا ضدغونی خودداری شود.
- در نمازخانه‌ها، استفاده از مهر و سجاده شخصی و رعایت فاصله ضرورت دارد.
- کارکنان قسمت‌های خدمات، بعد از گندزدایی به ویژه در سطح مدارس و مجتمع‌های بزرگتر (در صورت امکان) دوش گرفته و در هنگام خروج با لباسی غیر از لباس کار مدرسه را ترک کنند.

- هر یک از معلمان بهتر است محلول ضدغونی کننده شخصی به همراه داشته باشند.
- آب آشامیدنی سالم برای همه دانش آموزان به ویژه مناطق محروم فراهم شود.
- ترجیحاً معلمان و دانش آموزان لیوان شخصی یا یک بار مصرف و دستمال کاغذی به همراه داشته باشند.
- همه معلمان و کارکنان و دانش آموزان در مدت زمان حضور در مدرسه براساس مصوبات ستاد کرونا باید از ماسک استفاده کنند.
- از تجمع در محیط های خاص مدرسه از قبیل دفتر، آبدارخانه، اتاق کپی، اتاق های کار عملی و آزمایشگاهی خودداری شود.
- گواهی سلامت مستخدمین و سرایداران مدارس کنترل و به روز آوری شود.
- در مدرسه پوسترهای و استندهای مربوط به آموزش رعایت شیوه نامه های بهداشتی در معرض دید همه و در جای مناسب نصب شود

ب. بهداشت مواد غذایی

- هر گونه فعالیت بوفه ها و پایگاه تغذیه سالم مدارس مطابق پروتکل بهداشت محیط و چک لیست های مربوطه می باشد.
- تردد افراد متفرقه به آبدارخانه مدرسه مجاز نمی باشد.
- از دست به دست کردن مواد غذایی و ساندویچ های خانگی و یا تهیه شده در مدرسه توسط دانش آموزان و یا فروشنده، جداً خودداری شود.
- به دانش آموزان استفاده از مایعات بیشتر توصیه شود. ترجیحاً از آبهای آشامیدنی که قبل از مصرف، بطری آن شسته شده است، استفاده کنند.
- در صورت تمایل دانش آموز به مصرف میوه در مدرسه، به منظور پیشگیری از آلودگی مواد غذایی، میوه باید در منزل به طور کامل و بر اساس اصول بهداشتی شستشو شده و پوست گرفته شده باشد.
- از خرید مواد غذایی فلهای و باز خودداری شود.

ج. گندزدایی

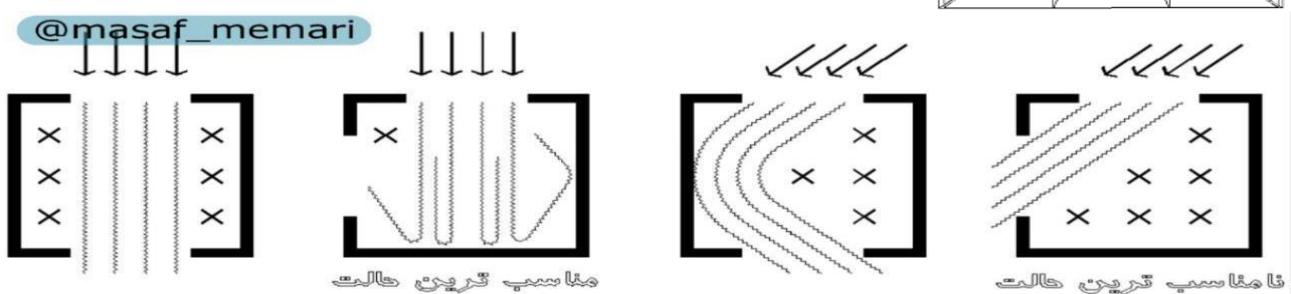
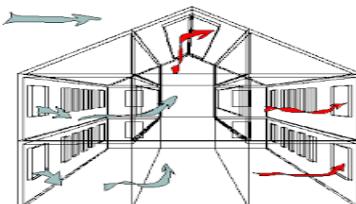
- برنامه مدون گندزدایی برای همه ای سطوح دارای امکان تماس زیاد در مدارس تهیه شود و به نیروی مسئول، آموزش لازم رائمه شود.
- در مدارس دو شیفته، زمان مناسب برای گندزدایی و آماده سازی مدرسه برای شیفت بعد در نظر گرفته شود.
- تأمین و دپوی حداقل ۲ هفته‌ای مواد ضدغونی کننده، صابون مایع، دستکش، ما سک، دستمال کاغذی و ... از دیگر الزامات می باشد.
- از اینمی محل دپوی مواد ضدغونی کننده و گندزدا اطمینان حاصل شود.
- در صورت وجود سالن های ورزشی و بازی، وسایل و تجهیزات بعد از هر بار استفاده گندزدایی شوند.
- در رختکن و حمام سالن ورزشی، استفاده از وسایل بهداشتی شخصی / یک بار مصرف ضروری است.
- به صورت مستمر نظافت سطوح دارای تماس مشترک، نظیر میزهای خدمت، مبلمان، تخت، میز و صندلی های سلف سرویس، راه پله ها، دستگیره ها، کمدهای وسائل، سرویس های بهداشتی، اتاق ها، راهروها، سالن اجتماعات، کارگاه ها و سایت کامپیوتر، تجهیزات در محوطه و حیاط و ... انجام شود.
- همه ای لوازم شخصی دانش آموزان استثنایی شامل ویچیر، عصا، وسائل توابخشی و ... مشمول گندزدایی بدو ورود و خروج می باشند.
- دو مرحله نظافت و گندزدایی جدا از یکدیگر بوده و نباید هیچگونه اختلاطی بین مرحله شوینده و گندزدایی انجام گیرد.

- هنگام گندزدایی و نظافت، سالن‌ها باید خالی از افراد بوده و درها و پنجره‌ها باز گذاشته شوند و جهت تهویه بهتر هوکش نیز روش باشد.
- امکانات لازم برای شستشوی مرتب دست‌ها و استفاده از ماسک یک بار مصرف در طول شیفت برای شستشو و گندزدایی روزانه موجود باشد.
- لباس کار برای پرسنل مسئول نظافت باید فراهم شود.
- برای گندزدایی مکان‌هایی که امکان آلوگی وجود دارد، از تی مخصوص استفاده شود.
- فرد/ افراد مسئول نظافت در هنگام نظافت باید از و سایل حفاظت فردی شامل ما سک و لباس کار منا سب و مقاوم در برابر خوردگی استفاده کنند.
- نظافت را از یک نقطه آغاز و در طرف یا نقطه مقابل به پایان برسانید (تی را به صورت مارپیچ حرکت دهید).
- "تی هایی" که برای نظافت کف اتاق‌ها، سالن‌ها و غیره استفاده می‌شود باید دارای چند "سر" اضافی "باشند.
- پس از استفاده از پارچه‌ها، دستمال نظافت و تی، می‌بایست در آب داغ شسته شود.
- در هنگام گندزدایی احتیاط‌های لازم در ارتباط با برق گرفتگی به عمل آید.
- تجهیزات و ماشین آلات گندزدایی بعد از پایان کار شسته و به روش مناسب بسته به ظرفیت تجهیزات و ماشین آلات خشک گرددن.

د. بهداشت ساختمان

تهویه:

- از کلاس‌های واجد پنجره استفاده شود.
- حداقل ۲۰ درصد از مساحت سطح کلاس، از پنجره بازشونده به میزان ۴۵ درجه تشکیل شده باشد.
- بیشترین تهویه طبیعی در زمانی که پنجره‌ها در ۲ طرف کلاس باز باشند، فراهم می‌شود.

- هوای تمیز باید به طریق مؤثر وارد هر کلاس شده و آلینده‌های تولید شده در هر اتاق به نحو مؤثری خارج شود، به گونه‌ای که مانع از انتشار عفونت‌های منتقله از هوا بین افراد حاضر در فضای داخلی شود.
- شرایط به گونه‌ای فراهم شود که امکان حداقل ۶ بار تهویض هوا در ساعت در کلاس فراهم شود.
- تعداد فن‌های مکشی باید متناسب با مساحت سطح کلاس باشد.
- در صورت استفاده از کولر آبی و گازی، پنجره‌ها و درب‌ها به میزان ۲۵ درصد جهت خروج هوا باز باشند.

- به منظور افزایش حرکت هوا در داخل کلاس می توان از پنکه یا پنکه سقفی استفاده شود.
- در صورت استفاده از سیستم تهویه مطبوع، سیستم به گونه ای تنظیم شود که حداکثر جریان ورودی از هوا آزاد تأمین شود.
- در صورت نیاز به وسائل گرمایشی، هر یک ساعت یکبار هوا کلاس ها تهویه شود و پنچره ها به مدت ۱۰ دقیقه باز باشد.
- دانش آموزان حتی المقدور با پوشش کافی در کلاس حضور داشته باشند.
- استفاده از هواکش و بازگذاشتن درها و پنجره های سالن ها به منظور تهویه مناسب و مستمر تهویه مناسب محل های اقامت و سرویس های بهداشتی انجام شود.
- اتفاق آسانسورها دارای تهویه فعال و مناسب باشد.

سرویس های بهداشتی:

- سیستم لوله کشی صابون مایع و دستمال کاغذی در توالت ها و سرویس های بهداشتی تعبيه شود.
- قبل از کشیدن سیفون توالت فرنگی، در آن را بگذارید تا میکروب ها در هوا پخش نشوند.
- دستشویی ها و توالت ها، روزانه حداقل دو بار در طول ساعات کار مدرسه و یک بار در انتهای کار مدرسه یا انتهای نوبت براساس دستور العمل های ابلاغ شده گندزدایی شوند.
- سطل، دستمال ها و وسائل نظافت و گندزدایی سرویس های بهداشتی باید مجزا باشد.
- جهت کاستن از تماس مستقیم دست ها با در و دستگیره های ورودی و خروجی ساختمان، سرویس های بهداشتی، آن ها را به حالت نیمه باز و یا مجهز به پدال باز شونده باشند. (در صورت امکان) یا برای سهولت تردد از جک و آرام بند درها استفاده شود.

پسماند:

- دفع پسماندها به شیوه بهداشتی در سطل های دربدار پدالی انجام شود.
- پرسنل مسئول جمع آوری و دفع پسماند با رعایت تمامی ملاحظات بهداشتی جمع آوری پسماند در کیسه های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت را در دستور کار قرار دهند.

توصیه ها:

- تشکیل کمیته اجرایی بهداشتی - اینمنی متشكل از معاون محترم بهداشت / رئیس محترم شبکه بهداشتی درمانی، مدیر گروه / کارشناس مسئول سلامت نوجوانان جوانان و مدارس، مدیر گروه / کارشناس مسئول سلامت محیط و کار، رئیس محترم آموزش و پرورش، رئیس محترم اداره سلامت و تندرستی / کارشناسی سلامت و تندرستی آموزش و پرورش تعیین و تبادل لیست مدارس بین کارشناس سلامت و تندرستی آموزش و پرورش و مراکز جامع سلامت نظارت و بازدید هفتگی از اجرا و رعایت شیوه نامه های بهداشتی توسط مرکز خدمات جامع سلامت انجام پایش / خودارزیابی مدارس توسط مدیر / رابط مدرسه براساس چک لیست ابلاغی و نگهداری نتایج پایش به صورت مکتوب در مدرسه